

**ALAPJOGOKÉRT
KÖZPONT**

**KRAKKÓ FÜGGETLEN POLGÁRMESTERT VÁLASZTOTT –
ÁTRENDEZŐDhetnek az erőviszonyok
A 2027-es választás előtt**

Vezetői összefoglaló

A független Łukasz Gibała egyértelmű győzelme a krakkói polgármester-választáson komoly politikai presztízsveszteség Donald Tusk kormányfő és a Polgári Koalíció (KO) számára, különösen azért, mert egy hagyományosan kormánybarát, Európa-párti nagyvárosban szenvedtek vereséget. Az eredmény azonban elsősorban a helyi városvezetés elleni elégedetlenséget tükrözi, és nem tekinthető a jobboldal országos előretörése bizonyítékának. A 2027-es parlamenti választás kimenetelét sokkal inkább az dönti majd el, hogy a kormánykoalíció kisebb pártjai átlépik-e a parlamenti küszöböt, illetve képes lesz-e együttműködni a négy részre szakadt lengyel jobboldal.

Krakkó független polgármestert választott – átrendeződhetnek az erőviszonyok a 2027-es választás előtt

2026 október 11-én a független jelöltként induló Łukasz Gibała nyerte a krakkói polgármester-választás második fordulóját a szavazatok 62,1 százalékával. A Donald Tusk vezette Polgári Koalíció (KO) és a Lengyel Néppárt (PSL) közös jelöltje, Monika Piątkowska a szavazatok 37,9 százalékát szerezte meg; a részvétel 44,3 százalékos volt. Az előrehozott választást az előző polgármester, a KO színeiben megválasztott Aleksander Miszalski leváltásáról szóló, májusi visszahívási népszavazás tette szükségessé, amelyre a politikai klientúraépítéssel és a város pénzügyeinek rossz kezelésével kapcsolatos vádak nyomán került sor. Gibała saját forrásaiból finanszírozta kampányát; üzletemberként immár negyedszer indult a polgármesteri tisztségért, és most először győzött. Kampányának egyik központi üzenete az volt, hogy Krakkó lakói jobban tudják, mire van szüksége a városnak, mint a „varsói politikusok”.

Az eredmény a lengyel kormány számára sem jelentéktelen. Krakkó nagy, magasan képzett, Európa-párti város, vagyis éppen az a településtípus, amely Tusk választói bázisának egyik legfontosabb pillérét alkotja. A miniszterelnök személyesen is jelentős szerepet vállalt a kampányban. A KO így a parlamenti választás előtt egy évvel, a számára kedvező politikai környezetben szenvedett 24 százalékpontos vereséget. Ez arra utal, hogy a párt neve és országos politikai súlya önmagában már nem garantálja a győzelmet még a hagyományosan számára kedvező választói környezetben sem.

Az ellenzék gyorsan a kormány politikájáról szóló ítéletként értelmezte az eredményt. A częstochowai visszahívási népszavazás előkészületei pedig várhatóan tovább napirenden tartják a helyi

elégedetlenség kérdését. A krakkói választás mindenekelőtt arra a problémára világít rá, amelyet az országos közvélemény-kutatások is jeleznek: Tusk koalíciós partnerei sérülékenyek. A PSL és a Polska 2050 egyaránt az ötszázalékos parlamenti küszöb alatt szerepel a felmérésekben, így a KO pártszintű előnye még nem jelent automatikusan kormányzóképes parlamenti többséget.

Miért nem jelent Krakkó fordulópontot az országos politikában?

Három tényező alapján valószínűsíthető, hogy a krakkói eredmény elsősorban helyi politikai esemény, és nem a lengyel belpolitika országos fordulópontja.

A győztes nem a jobboldal jelöltje.

Gibała függetlenként indult, kampányának középpontjában pedig a város pénzügyei, a tömegközlekedés, a rövid távú lakáskiadás és a városházi klientúraépítés állt. A jobboldali politikusok üdvözölték a győzelmét, ám Gibała nem kötődik hozzájuk. Szavazói ezért nem tekinthetők automatikusan a Jog és Igazságosság (PiS) vagy a Konföderáció (Konfederacja) potenciális szavazótartalékának.

A választók egy konkrét helyi vezetőt büntettek meg.

A választást egy meghatározott polgármester elleni visszahívási népszavazás előzte meg, miután ugyanaz a politikai tábor 24 éven át irányította a várost. A szavazás így sokkal inkább a krakkói városvezetés teljesítményéről szólt, mint az országos kormány politikájáról.

Az országos közvélemény-kutatások eltérő képet mutatnak.

A szeptemberi felmérésekben a KO valamennyi másik pártot 11–15 százalékponttal előzte meg. Támogatottsága 26–31 százalék között mozgott, miközben a PiS 15–19, a Konföderáció pedig 13–15 százalékon állt.

A 2027-es választás kulcskérdése: a lengyel jobboldal megosztottsága

A 2027-es választás szempontjából Krakkó eredményénél jóval fontosabb, hogy miként alakul a lengyel jobboldal sorsa. A politikai oldal jelenleg négy, egymástól jelentősen eltérő profilú pártra szakadt.

Jarosław Kaczyński pártja, a PiS a maga 15–19 százalékos támogatottságával továbbra is a legnagyobb jobboldali politikai erő. A pártszakadás óta azonban határozottabban nemzeti-konzervatív irányvonalat képvisel.

A Krzysztof Bosak és Sławomir Mentzen nevével fémjelzett Konföderáció a gazdasági libertarianizmust nacionalizmussal ötvözi, és a felmérésekben 13–15 százalékon áll.

Grzegorz Braun Korona nevű pártja a radikális, Ukrajna-ellenes és rendszerellenes politikai irányzatot képviseli. Támogatottsága körülbelül 7 százalék, és csökkenő tendenciát mutat.

Végül Mateusz Morawiecki Rozwój Plus nevű pártja a mérsékelt jobbközép szavazókat igyekszik megszólítani. A formáció 2026 júliusában vált ki a PiS-ből, és jelenleg 4–6 százalékos támogatottsággal rendelkezik.

Papíron e négy párt együttes támogatottsága eléri, sőt meg is haladhatja a kormányoldalét. A gyakorlatban azonban nehéz elképzelni, hogy közös kormányt alakítsanak. Morawiecki éppen a PiS jobbra tolódása miatt szakított korábbi pártjával, ezért aligha lenne hajlandó együtt kormányozni Braunnal. Utóbbi Ukrajna elleni közelmúltbeli provokációi Kijev elítélő reakcióját váltották ki, Lengyelországban pedig büntetőeljárás indult az ügyben.

Braun ráadásul mind a száz szenátusi választókerületben saját jelöltet állít, ami arra utal, hogy nem kíván együttműködni a többi jobboldali formációval. A PiS és Morawiecki csoportja közötti viszony szintén kifejezetten ellenséges: az utóbbi politikai táborhoz tartozó 40 parlamenti képviselőt augusztusban kizárták a PiS-ből.

A mandátumbecslések egyértelműen megmutatják az együttműködés hiányának következményeit. A PiS, a Konföderáció és Braun pártja együttesen sem szerezne meg a parlamenti többséghez szükséges 231 mandátumot. A jobboldal csak a Rozwój Plus bevonásával juthatna többséghez – éppen azzal a politikai erővel, amely a legkevésbé hajlandó együttműködni Braunnal.

Tusk előtt továbbra is nyitva áll a hatalmon maradás lehetősége

A krakkói vereség kellemetlen politikai kudarc Donald Tusk számára, de önmagában nem jelent fordulópontot. Amíg a jobboldal négy, egymással nehezen összeegyeztethető vezetésű táborra oszlik, a KO-nak reális esélye marad a hatalom megőrzésére. Ehhez elegendő lehet, ha a választás után ismét a legnagyobb pártként vezethet koalíciós kormányt, de az is, ha a jobboldal képtelen lesz megállapodni egy közös kormány megalakításáról.

A kimenetel ugyanakkor korántsem biztos. Tusk parlamenti többséghez vezető útja szűk: centrista koalíciós partnerei kieshetnek a parlamentből, Morawiecki pedig kategorikusan kizárta a vele való közös kormányzást.

A 2027-es választás kimenetelét három kérdés befolyásolhatja döntően. Először is: a PSL és a Polska 2050 képes lesz-e átlépni a parlamenti küszöböt, vagy inkább az egyesülés mellett dönt? Másodszor: a Rozwój Plus képes lesz-e önálló politikai erőként fennmaradni? Harmadszor: a częstochowaihoz hasonló helyi tiltakozások elszigetelt események maradnak-e, vagy országos kormányellenes hangulattá erősödnek?

A krakkói választás tehát figyelmeztetés Tusk számára, de még nem jelzi előre a kormány bukását. A lengyel politika következő időszakában nem feltétlenül az lesz a döntő, hogy melyik párt tudja a legtöbb választót maga mögé állítani, hanem az, hogy a választások után mely politikai erők lesznek képesek egymással működőképes szövetséget kötni.